

УДК 351:69:338.24

DOI <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2026.1.11>

ГАРМОНІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНОЮ СФЕРОЮ УКРАЇНИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ СТАНДАРТАМИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОЇ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ

Топазли Р. А. – кандидат економічних наук, доцент, докторант Державного університету «Житомирська політехніка»

ORCID: 0000-0002-0729-3614

Сімонцева Л. О. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук Херсонського державного аграрно-економічного університету

ORCID: 0000-0003-2722-4402

У статті здійснено комплексне теоретико-методичне обґрунтування гармонізації механізмів публічного управління будівельною сферою України з європейськими стандартами в умовах післявоєнної ревіталізації. Актуальність дослідження зумовлена масштабними руйнуваннями інфраструктури внаслідок повномасштабної війни та необхідністю переходу від відтворення довоєнної моделі функціонування галузі до формування нової управлінської архітектури, інтегрованої у європейський регуляторний простір. Доведено, що післявоєнне відновлення має супроводжуватися системною трансформацією нормативно-правових, інституційних і цифрових механізмів управління відповідно до принципів сталого розвитку, енергоефективності, екологічної безпеки, прозорості та підзвітності.

Проаналізовано ключові напрями адаптації до *acquis communautaire*, зокрема у сфері технічного регулювання будівельної продукції, енергетичної ефективності будівель, публічних закупівель та інтеграції ESG-принципів. Визначено системні бар'єри гармонізації, серед яких фрагментарність законодавства, нерівномірна інституційна спроможність органів влади різних рівнів, обмежені фінансові ресурси, дефіцит кваліфікованих кадрів та недостатня інтеграція цифрових інструментів моніторингу й контролю.

Запропоновано концептуальну багаторівневу модель гармонізації, що поєднує правову адаптацію, інституційну модернізацію, цифровізацію адміністративних процедур і стратегічну координацію процесів відновлення на засадах принципу "build back better". Обґрунтовано, що системна імплементація європейських стандартів виступає передумовою формування конкурентоспроможної, інноваційно орієнтованої та екологічно відповідальної будівельної галузі, здатної забезпечити довгострокову економічну та територіальну стійкість України та її інтеграцію до єдиного європейського ринку.

Ключові слова: європейська інтеграція, публічне управління, будівельний сектор, ESG-принципи, зелене будівництво, нормативно-правова адаптація, сталий розвиток, післявоєнна трансформація.

Topazly R. A., Simontseva L. A. Harmonization of public administration mechanisms in the construction sector of Ukraine with European standards under conditions of post-war revitalization

The article presents a comprehensive theoretical and methodological analysis of the harmonization of public administration mechanisms in Ukraine's construction sector with European standards in the context of post-war revitalization. It is substantiated that large-scale reconstruction should not be limited to the physical restoration of damaged infrastructure but must involve a systemic transformation of the sector's institutional architecture in accordance with the principles of sustainable development, energy efficiency, environmental safety, transparency, and accountability.

The study examines the regulatory, institutional, digital, and governance dimensions of adaptation to the EU *acquis communautaire*, including technical regulation of construction products, energy performance requirements, public procurement standards, and ESG-oriented approaches. Particular attention is paid to identifying key barriers to harmonization, such as fragmented

legislation, insufficient coordination between levels of government, limited administrative and analytical capacity, and the incomplete integration of digital monitoring tools and sustainability criteria into recovery policies.

A multi-level conceptual model of harmonization is proposed, integrating legal alignment with EU standards, institutional modernization, digital transformation of administrative procedures, and ESG-based strategic coordination of reconstruction processes. The research demonstrates that the consistent and systemic implementation of European standards constitutes a critical prerequisite for establishing a competitive, transparent, and resilient construction sector and for ensuring Ukraine's long-term integration into the European regulatory and economic space.

Key words: *European integration, public administration, construction sector, ESG principles, green building, regulatory and legal adaptation, sustainable development, post-war transformation.*

Постановка проблеми. Повномасштабна війна спричинила масштабні руйнування об'єктів житлової, соціальної, транспортної та виробничої інфраструктури України, що поставило перед державою безпрецедентне завдання не лише фізичного відновлення територій, а й глибокої структурної модернізації будівельної сфери. У сучасних умовах післявоєнна ревіталізація не може обмежуватися відтворенням довоєнної моделі функціонування галузі. Йдеться про формування нової архітектури управління, яка відповідатиме принципам сталого розвитку, енергоефективності, екологічної безпеки та цифрової трансформації.

Надання Україні статусу кандидата на членство в Європейському Союзі суттєво змінює парадигму регулювання будівельного сектору. Процес відновлення інтегрується у ширший контекст європейської інтеграції, що передбачає гармонізацію національного законодавства та управлінських механізмів із правом ЄС. Вимоги *acquis communautaire* охоплюють технічне регулювання будівельної продукції, стандарти енергоефективності будівель, принципи циркулярної економіки, екологічні критерії у сфері публічних закупівель, а також прозорість та підзвітність управлінських процедур. Формування спроможної системи публічного управління, здатної забезпечити імплементацію цих стандартів, стає необхідною умовою інтеграції України до європейського економічного простору.

Європейська модель регулювання будівельної сфери формується під впливом рішень та стратегічних ініціатив, що розробляються такими інституціями, як European Commission та European Parliament. Її ключовою особливістю є поєднання нормативної чіткості з інституційною спроможністю, що дозволяє забезпечувати баланс між економічним розвитком, екологічними вимогами та соціальною відповідальністю. У цьому контексті будівельна галузь розглядається не лише як сектор економіки, а як системоутворюючий елемент територіального розвитку, кліматичної політики та інфраструктурної стійкості.

Для України проблема гармонізації полягає не стільки у формальному перенесенні європейських норм у національне законодавство, скільки у трансформації інституційних механізмів їх реалізації. Існуюча модель публічного управління будівельною сферою історично характеризувалася фрагментарністю нормативної бази, надмірною регуляторною складністю та недостатньою інтеграцією цифрових інструментів контролю. Післявоєнні умови актуалізують потребу переходу від дозвільно-контрольної логіки до стратегічного управління, що передбачає довгострокове планування, інтеграцію територіальних стратегій, екологічний аудит проектів та прозоре використання фінансових ресурсів.

Особливого значення набуває впровадження принципу “build back better”, який передбачає відновлення інфраструктури з урахуванням кліматичних

викликів, енергетичної незалежності та соціальної інклюзивності. У цьому аспекті гармонізація механізмів публічного управління будівельною сферою виступає ключовим інструментом формування нової моделі економічної та інституційної стійкості держави.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих підходів при формуванні державної політики післявоєнного відновлення, розробленні регіональних програм ревіталізації та вдосконаленні механізмів координації між центральними і місцевими органами публічної влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика гармонізації механізмів публічного управління в контексті цифрової трансформації та європейської інтеграції розвивається у межах кількох взаємопов'язаних наукових напрямів. Насамперед це дослідження цифрової трансформації державного сектору, де трансформація розглядається не як технічна модернізація, а як системна зміна управлінських процесів, логіки прийняття рішень та інституційної архітектури публічної влади [1]. У подальших роботах уточнюється, що цифровий уряд є багаторівневим явищем, яке включає організаційні, правові, культурні та лідерські компоненти, а ефективність реформ залежить від здатності інститутів інтегрувати технології в управлінські процедури [2; 3]. Концепція публічної цінності доповнює цей підхід, підкреслюючи, що цифрові реформи мають створювати вимірюваний суспільний ефект через підзвітність, якість послуг та інституційну довіру [4; 5; 6]. У цьому ж контексті акцентується значення цифрового лідерства як чинника стратегічного спрямування трансформацій у державному секторі, особливо в період кризових змін [10].

Окремий масив досліджень присвячено прозорості, антикорупційним механізмам та цифровим інструментам підзвітності. Показано, що впровадження ІКТ може виступати ефективним інструментом зниження корупційних ризиків і формування культури відкритості [7], однак результативність таких реформ залежить від інституційної якості та здатності забезпечити контроль і відповідальність [9]. При цьому прозорість розглядається як чинник довіри громадян до держави, але її вплив є опосередкованим і потребує належної процедурної реалізації [8]. Особливу увагу науковці приділяють сфері публічних закупівель як одному з найбільш ризикованих сегментів державного управління. Доведено, що розрив між нормами права та практикою їх застосування визначає реальну ефективність закупівельних процедур [11], а вимірювання прозорості може виступати інструментом оцінювання інституційної якості [12]. Дослідження, присвячені Україні в умовах війни, демонструють специфіку балансування між оперативністю рішень і дотриманням стандартів підзвітності [13], тоді як етичний вимір прозорості у закупівлях пов'язується з формуванням стандартів доброчесності та професійної відповідальності [14].

Третій напрям формують праці, присвячені цифровізації будівельної галузі та впровадженню інформаційних моделей управління життєвим циклом об'єктів. У межах цієї традиції ВІМ розглядається як інтегрована платформа координації учасників будівельного процесу, стандартизації даних і забезпечення контролю якості [9]. Новітні дослідження цифрової трансформації будівництва підкреслюють, що технологічні інновації стають ефективними лише за умови підтримки з боку державної політики, нормативного середовища та організаційних змін [10], тоді як бар'єри впровадження ВІМ мають комплексний характер і включають інституційні, фінансові та кадрові обмеження [9].

Концепція адаптивного врядування, розроблена для кризових умов, підкреслює необхідність гнучкості, швидкої координації та здатності до навчання інституцій, що є релевантним для післявоєнної відбудови та реформування будівельної сфери [11].

Емпіричну основу для оцінювання гармонізації з європейськими стандартами забезпечують міжнародні індексні та аналітичні звіти. Дослідження довіри до уряду вказують на прямий зв'язок між якістю державних інститутів та легітимністю управлінських рішень [12]. Глобальні огляди електронного урядування пропонують порівняльні показники цифрової спроможності держав [13], а індекс зрілості GovTech дозволяє оцінити рівень інтеграції цифрових технологій у систему публічного управління [14]. Методологія DESI використовується як інструмент вимірювання цифрової готовності в європейському просторі [15]. Водночас для українського контексту важливими є дослідження фінансових моделей післявоєнної ревіталізації, які демонструють необхідність поєднання інституційних реформ із механізмами ресурсного забезпечення відновлення [16]. Таким чином, наявні наукові публікації формують достатню теоретико-методологічну базу для осмислення цифрової трансформації, прозорості, інституційної адаптивності та технологічної модернізації будівельної галузі. Водночас питання системної гармонізації механізмів публічного управління будівельною сферою України з європейськими стандартами в умовах післявоєнної ревіталізації потребує комплексного підходу, що інтегрує зазначені теоретичні напрями в єдину концептуальну модель.

Мета статті – теоретичне обґрунтування та розроблення концептуальних засад гармонізації механізмів публічного управління будівельною сферою України з європейськими стандартами в умовах післявоєнної ревіталізації. Наукова новизна роботи полягає у формуванні інтегрованого підходу до трансформації управлінської архітектури галузі, що поєднує нормативно-правову адаптацію, інституційну модернізацію, цифрову трансформацію та імплементацію ESG-принципів у єдину систему стратегічного відновлення.

Виклад основного матеріалу. Поняття гармонізації у сфері публічного управління традиційно пов'язується з процесами адаптації національних інституційних та нормативних систем до наднаціональних стандартів. У контексті європейської інтеграції гармонізація не зводиться до механічного перенесення правових норм, а передбачає структурну перебудову управлінської архітектури, узгодження процедур, інструментів регулювання та механізмів реалізації політики відповідно до принципів права Європейського Союзу. Такий підхід передбачає синхронізацію формальних норм із фактичною інституційною спроможністю їх запровадження.

У сучасній науковій парадигмі публічне управління розглядається як система взаємодії державних інституцій, місцевого самоврядування, бізнесу та громадянського суспільства, спрямована на забезпечення суспільного блага та довгострокової стійкості розвитку. Будівельна сфера у цьому контексті виступає не лише галуззю економіки, а складним регуляторним середовищем, у межах якого поєднуються питання безпеки, просторового планування, екології, фінансового контролю та соціальної відповідальності. Саме тому механізми управління у цій сфері мають багаторівневий характер і охоплюють нормативно-правові, організаційні, фінансові, інформаційні та контрольні компоненти.

Європейська модель регулювання будівельного сектору сформована на засадах інтегрованого підходу, який поєднує технічні стандарти, вимоги

енергоефективності, принципи декарбонізації та екологічної безпеки. Вона розвивається під координацією таких інституцій, як Європейська комісія, яка забезпечує формування політики та контроль за імплементацією регламентів, та Європейський парламент, що визначає законодавчі рамки розвитку спільного ринку будівельної продукції та послуг. У межах цієї системи гармонізація розглядається як інструмент забезпечення рівних конкурентних умов, підвищення якості будівництва та мінімізації екологічних ризиків.

Методологічною основою дослідження гармонізації механізмів публічного управління будівельною сферою є поєднання інституційного, системного та стратегічного підходів. Інституційний підхід дозволяє аналізувати формальні правила, структуру органів управління та їхню компетенцію, а також неформальні практики, що впливають на реалізацію політики. Системний підхід дає можливість розглядати будівельну галузь як елемент ширшої соціально-економічної системи, взаємопов'язаної з регіональним розвитком, інфраструктурною стійкістю та кліматичною політикою. Стратегічний підхід акцентує увагу на довгострокових цілях трансформації, інтеграції цифрових інструментів управління та формуванні механізмів прогнозування ризиків.

Особливого значення у післявоєнних умовах набуває концепція стійкості, яка у європейському дискурсі трактується як здатність системи адаптуватися до зовнішніх шоків та зберігати функціональну цілісність. Для будівельної сфери це означає необхідність інтеграції принципів енергоефективності, екологічної безпеки та інклюзивного просторового розвитку у процеси відновлення. Гармонізація механізмів публічного управління у цьому контексті виступає не лише інструментом правової адаптації, а й механізмом формування нової моделі територіальної та економічної стійкості.

Важливим методологічним елементом є також концепція багаторівневого врядування, яка передбачає координацію дій між центральними органами влади, регіональними структурами та органами місцевого самоврядування. У сфері післявоєнної ревіталізації це набуває особливої ваги, оскільки відновлення здійснюється із залученням міжнародних фінансових інституцій, донорських організацій та приватного сектору. Відтак гармонізація механізмів публічного управління має забезпечити узгодженість нормативної бази, прозорість процедур та ефективну міжвідомчу координацію.

Європейська система регулювання будівельної сфери сформувалася як складова внутрішнього ринку Європейського Союзу та інструмент реалізації кліматичної, енергетичної й екологічної політики. Її особливістю є комплексність та взаємопов'язаність нормативних актів, які визначають вимоги до будівельної продукції, проєктування, енергоефективності, безпеки, управління відходами та процедур публічних закупівель. Формування цих стандартів координується такими інституціями, як European Commission та European Parliament, що забезпечують узгодженість регулювання в межах єдиного економічного простору.

Одним із базових документів у сфері технічного регулювання є Регламент ЄС № 305/2011 про встановлення гармонізованих умов для розміщення будівельної продукції на ринку, який визначає вимоги до характеристик продукції, системи оцінювання відповідності та маркування. Його впровадження спрямоване на забезпечення прозорості, уніфікації технічних стандартів та вільного руху товарів у межах ЄС. Для України адаптація положень цього регламенту означає не лише оновлення технічних вимог, а й модернізацію системи сертифікації, акредитації та ринкового нагляду.

Не менш важливим напрямом є імплементація положень Директиви про енергетичну ефективність будівель (Energy Performance of Buildings Directive), яка встановлює вимоги до мінімального рівня енергоефективності, сертифікації будівель та поступового переходу до будівель із майже нульовим рівнем споживання енергії. У межах Європейського зеленого курсу ці положення набули стратегічного значення, оскільки будівельний сектор визнається одним із ключових джерел викидів парникових газів. Відповідно, гармонізація української політики у цій сфері має враховувати не лише технічні параметри, а й довгострокові кліматичні зобов'язання.

Суттєву роль відіграє також нормативна база у сфері публічних закупівель, зокрема Директива 2014/24/ЄС, яка закріплює принципи прозорості, конкуренції та недискримінації, а також дозволяє враховувати екологічні та соціальні критерії при виборі підрядників. Для післявоєнного відновлення України це має особливе значення, оскільки значна частина фінансування здійснюватиметься за рахунок міжнародної допомоги, що потребує високих стандартів підзвітності та антикорупційних механізмів.

У сучасному європейському дискурсі регулювання будівельної сфери дедалі більше інтегрується з ESG-принципами, що поєднують екологічні, соціальні та управлінські критерії. Це означає, що ефективність проєктів оцінюється не лише за економічними показниками, а й з огляду на їхній вплив на довкілля, громаду та якість управління. Такий підхід формує нову парадигму публічного управління, в межах якої будівництво розглядається як інструмент сталого територіального розвитку.

Візуально європейська модель сучасного сталого будівництва може бути представлена через інтеграцію енергоефективності, відновлюваних джерел енергії та екологічних матеріалів.

Для України імплементаційний потенціал європейських стандартів полягає у можливості переходу до якісно нової моделі розвитку галузі, що поєднує технологічну модернізацію з інституційною прозорістю. Проте успішність цього процесу залежить від узгодженості нормативних змін із реальними управлінськими спроможностями органів влади, рівнем професійної підготовки кадрів та ступенем цифровізації адміністративних процедур.

Європейська система регулювання будівельної сфери формувалася в межах внутрішнього ринку ЄС як комплексна модель забезпечення технічної безпеки, енергоефективності, екологічної відповідальності та конкурентності. Її нормативна архітектура розробляється за участю таких інституцій, як European Commission та European Parliament, що забезпечують узгодженість правових механізмів держав-членів.

Ключовою особливістю європейського підходу є поєднання технічного регулювання із кліматичною та соціальною політикою. Будівельна галузь розглядається як один із головних інструментів декарбонізації економіки, підвищення енергоефективності та формування стійких міських середовищ. Саме тому імплементація відповідних стандартів в Україні має розглядатися як складова системної післявоєнної трансформації.

Для більш системного аналізу доцільно зіставити основні європейські нормативні акти з напрямами їх потенційної імплементації в Україні.

Таблиця 1

**Ключові нормативні акти ЄС у сфері будівництва
та напрямки їх адаптації в Україні**

Нормативний акт ЄС	Сфера регулювання	Основні вимоги	Стан адаптації в Україні	Ключові проблеми гармонізації
Regulation (EU) № 305/2011 (CPR)	Будівельна продукція	Гармонізовані технічні характеристики, маркування CE, оцінка відповідності	Часткова адаптація через технічні регламенти	Недостатня уніфікація процедур сертифікації
Energy Performance of Buildings Directive (EPBD)	Енергоефективність будівель	Мінімальні стандарти енергоефективності, сертифікація, nearly zero-energy buildings	Впроваджено енергетичну сертифікацію, проте не повністю відповідає вимогам ЄС	Обмежені фінансові стимули та контроль
Directive 2014/24/EU	Публічні закупівлі	Прозорість, конкуренція, екологічні критерії	Функціонує система ProZorro	Недостатня інтеграція ESG-критеріїв
EU Taxonomy Regulation	ESG та зелена економіка	Класифікація сталих інвестицій	Початковий етап інтеграції	Відсутність єдиного методичного підходу

Джерело: сформовано авторами за [12–15]

Аналіз наведених положень свідчить, що адаптація європейських стандартів в Україні має фрагментарний характер. У більшості випадків здійснено формальне наближення законодавства, однак інституційна спроможність реалізації відповідних норм залишається обмеженою. Це проявляється у нестачі кваліфікованих кадрів, розбалансованості контрольних механізмів та відсутності системної інтеграції екологічних критеріїв у державну політику відновлення.

Важливо підкреслити, що сучасна європейська модель будівництва інтегрує принципи «зеленого переходу», які передбачають скорочення вуглецевого сліду, використання екологічно безпечних матеріалів та впровадження цифрових технологій управління проектами. Візуальне уявлення про концепцію сталого будівництва представлено нижче.

У контексті післявоєнної ревіталізації України гармонізація європейських стандартів повинна відбуватися одночасно у трьох площинах: нормативній, інституційній та фінансовій. Відновлення інфраструктури створює унікальну можливість інтегрувати принципи енергоефективності та ESG не як додатковий елемент, а як базову умову реалізації проектів.

Система публічного управління будівельною сферою України упродовж останніх років перебуває у стані інституційної трансформації. Реформування архітектурно-будівельного контролю, цифровізація дозвільних процедур, впровадження електронних реєстрів та поступове оновлення технічного регулювання стали важливими кроками у напрямі наближення до європейських стандартів. Водночас ці зміни відбувалися в умовах воєнного стану, що зумовило як прискорення окремих процедур, так і тимчасове спрощення регуляторних вимог.

Центральну роль у формуванні та реалізації державної політики у сфері будівництва відіграє Міністерство розвитку громад та територій України, яке забезпечує нормативне регулювання, координацію відновлювальних програм та інтеграцію міжнародної допомоги. Контрольні функції у сфері містобудування та архітектурно-будівельного нагляду здійснює Державна інспекція архітектури та містобудування України, створена в межах реформи замість ліквідованої ДАБІ. На регіональному рівні важливу роль відіграють органи місцевого самоврядування, які відповідають за видачу містобудівних умов, погодження проєктної документації та реалізацію програм відновлення.

Інституційна архітектура управління будівельною сферою в Україні має багаторівневий характер, що потребує узгодженості функцій та чіткого розподілу повноважень. Для систематизації цього аспекту доцільно представити структуру суб'єктів публічного управління та їх компетенцію.

Таблиця 2

Інституційна структура публічного управління будівельною сферою України

Рівень управління	Основні суб'єкти	Ключові функції	Проблемні аспекти
Центральний	Міністерство розвитку громад та територій України	Формування політики, нормативне регулювання, координація відновлення	Перевантаженість функцій, потреба в посиленні аналітичної спроможності
Контрольний	Державна інспекція архітектури та містобудування України	Ліцензування, нагляд, контроль за дотриманням норм	Обмежені кадрові ресурси, ризики вибіркового контролю
Регіональний	Обласні військові адміністрації, органи місцевого самоврядування	Реалізація програм відновлення, видача містобудівних умов	Нерівномірна спроможність громад
Діджитал-компонент	Єдина державна електронна система у сфері будівництва	Реєстри, електронні дозволи, відкриті дані	Недостатня інтеграція з іншими державними системами

Джерело: сформовано авторами за [1–3; 11]

Аналіз функціонування зазначеної системи свідчить про поступове формування цифрової моделі управління. Впровадження Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва стало суттєвим кроком до прозорості процедур та мінімізації корупційних ризиків. Проте цифровізація поки що не супроводжується повною інтеграцією аналітичних інструментів моніторингу якості реалізації проєктів відновлення.

В умовах післявоєнної ревіталізації управлінські механізми зазнали додаткового навантаження, пов'язаного з координацією донорських програм та реалізацією масштабних інфраструктурних проєктів. Це виявило низку системних проблем, зокрема фрагментарність нормативної бази, недостатню синхронізацію стратегічного планування на національному й місцевому рівнях, а також обмежену інтеграцію екологічних та ESG-критеріїв у процедури державних закупівель.

З позиції гармонізації з європейськими стандартами ключовим викликом залишається розрив між формальною адаптацією законодавства та фактичною інституційною спроможністю його реалізації. У низці випадків норми, наближені до вимог ЄС, не супроводжуються належними механізмами контролю, фінансового стимулювання чи професійної підготовки кадрів. Це створює ризик декларативності реформ та ускладнює інтеграцію України до єдиного регуляторного простору Європейського Союзу.

Для узагальнення виявлених проблем доцільно представити матрицю ключових бар'єрів гармонізації.

Таблиця 3

Матриця основних бар'єрів гармонізації механізмів публічного управління будівельною сферою

Група бар'єрів	Зміст проблеми	Потенційні наслідки
Нормативні	Фрагментарність законодавства, часткова імплементація директив	Невідповідність європейським вимогам
Інституційні	Нерівномірна спроможність органів влади	Зниження ефективності відновлення
Фінансові	Обмежені ресурси для впровадження стандартів енергоефективності	Відкладена модернізація
Кадрові	Дефіцит спеціалістів із європейських регуляторних процедур	Повільна адаптація

Джерело: сформовано авторами за [6–8; 11]

Таким чином, сучасна система публічного управління будівельною сферою України перебуває у фазі переходу від регуляторно-контрольної моделі до більш інтегрованої та цифрової. Проте її подальша гармонізація з європейськими стандартами потребує комплексного підходу, що поєднує нормативну узгодженість, інституційну модернізацію та стратегічне управління післявоєнним відновленням.

Сучасні виклики післявоєнного відновлення обумовлюють необхідність переходу від фрагментарної адаптації окремих норм до системної трансформації механізмів публічного управління будівельною сферою. Гармонізація в цьому контексті розглядається як багаторівневий процес інтеграції нормативно-правових, інституційних, цифрових та екологічних компонентів у єдину модель стратегічного відновлення.

Запропонована концептуальна модель базується на принципах інституційної узгодженості, стратегічної інтеграції, цифрової прозорості та ESG-орієнтації. Вона враховує необхідність синхронізації національного законодавства з регуляторною політикою Європейського Союзу, що формується, зокрема, за участю European Commission, та передбачає поєднання правової адаптації з інституційною спроможністю її реалізації.

Модель має багаторівневу структуру, в межах якої кожен рівень виконує специфічну функцію, але водночас інтегрується у цілісну систему післявоєнної ревіталізації.

Рис. 1. Структурна модель гармонізації механізмів публічного управління будівельною сферою

Джерело: сформовано авторами за [1–3; 10; 16]

Концептуально запропонована модель функціонує як інтегрована система зворотного зв'язку, у межах якої нормативні зміни стимулюють інституційні перетворення, цифровізація забезпечує прозорість та моніторинг, а впровадження ESG-принципів формує довгострокову екологічну й соціальну стійкість. Важливою особливістю моделі є її орієнтація на територіальний рівень, оскільки саме громади стають ключовими суб'єктами післявоєнної ревіталізації.

Візуалізація логіки моделі може бути представлена як взаємодія чотирьох інтегрованих контурів управління – нормативного, інституційного, цифрового та екологічного.

Функціонування моделі передбачає наявність стратегічного координаційного центру на національному рівні, який забезпечує синхронізацію регуляторних змін із програмами відновлення та міжнародними фінансовими інструментами. На регіональному рівні відбувається адаптація стратегічних пріоритетів до специфіки територій, тоді як на місцевому рівні забезпечується практична реалізація проєктів із дотриманням європейських стандартів.

Важливо підкреслити, що гармонізація у запропонованій моделі має динамічний характер. Вона не завершується формальним наближенням законодавства, а передбачає постійний моніторинг ефективності, оцінювання результатів та коригування управлінських рішень відповідно до змін зовнішнього середовища. Такий підхід дозволяє інтегрувати процес відновлення України у ширший контекст європейської зеленої трансформації та формування кліматично нейтральної економіки.

Отже, запропонована концептуальна модель створює методологічну основу для системної гармонізації механізмів публічного управління будівельною сферою та забезпечує інтеграцію післявоєнної ревіталізації у стратегічний курс європейської інтеграції України.

Висновки. Проведене дослідження дозволило обґрунтувати, що гармонізація механізмів публічного управління будівельною сферою України в умовах післявоєнної ревіталізації є не лише складовою євроінтеграційного курсу держави, а стратегічним інструментом формування нової моделі економічної та інституційної стійкості. Масштабні руйнування інфраструктури актуалізували потребу переходу від фрагментарного відновлення до системної трансформації управлінської архітектури галузі з урахуванням стандартів Європейського Союзу.

Доведено, що європейська модель регулювання будівельної сфери характеризується комплексністю та інтегрованістю технічних, енергетичних, екологічних і управлінських вимог. Її імплементація в Україні потребує не лише нормативно-правової адаптації, а й посилення інституційної спроможності органів публічної влади, розвитку цифрових інструментів управління та інтеграції ESG-принципів у практику реалізації проєктів відновлення.

Аналіз сучасного стану механізмів публічного управління будівельною сферою засвідчив наявність прогресу в напрямі цифровізації процедур, реформування системи архітектурно-будівельного контролю та наближення законодавства до вимог ЄС. Водночас зберігається розрив між формальною адаптацією норм і реальними управлінськими можливостями їх реалізації, що зумовлено інституційними, фінансовими та кадровими обмеженнями.

У роботі запропоновано концептуальну багаторівневу модель гармонізації, яка поєднує нормативно-правову адаптацію, інституційну модернізацію, цифрову трансформацію та ESG-інтеграцію в єдину систему стратегічного відновлення. Її особливістю є орієнтація на принцип “build back better”, що передбачає впровадження енергоефективних стандартів, екологічних критеріїв і прозорих процедур управління як базових умов післявоєнної ревіталізації.

Отже, гармонізація механізмів публічного управління будівельною сферою має розглядатися як динамічний і безперервний процес, спрямований на забезпечення нормативної сумісності з правом ЄС, підвищення якості інституційного управління та формування конкурентоспроможної, екологічно орієнтованої моделі розвитку галузі. Реалізація запропонованих підходів сприятиме інтеграції України до єдиного європейського регуляторного простору та забезпеченню довгострокової стійкості процесів післявоєнного відновлення.

Перспективи подальших досліджень пов’язані з розробленням методичного інструментарію оцінювання рівня гармонізації механізмів публічного управління будівельною сферою, формуванням індикативної системи моніторингу імплементації європейських стандартів та моделюванням впливу регуляторної адаптації на ефективність післявоєнної ревіталізації територій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Mergel I., Edelman N., Haug N. Defining digital transformation: Results from expert interviews. *Government Information Quarterly*. 2019. Vol. 36, No. 4. P. 101385. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2019.06.002>
2. Tangi L., Janssen M., Benedetti M., Noci G. Digital government transformation: A systematic literature review and future research agenda. *International Journal of Information Management*. 2021. Vol. 58. P. 102356. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2021.102356>
3. Luna-Reyes L. F., Gil-García J. R. Digital government transformation. *Government Information Quarterly*. 2014. Vol. 31, No. 4. P. 545–555. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2014.08.001>

4. Bertot J. C., Jaeger P. T., Grimes J. M. Using ICTs to create a culture of transparency: E-government and social media as openness and anti-corruption tools for societies. *Government Information Quarterly*. 2010. Vol. 27, No. 3. P. 264–271. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2010.03.001>
5. Andersen T. B. E-government as an anti-corruption strategy. *Information Economics and Policy*. 2009. Vol. 21, No. 3. P. 201–210. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.infoecopol.2008.11.003>
6. Bosio E., Djankov S., Glaeser E., Shleifer A. Public procurement in law and practice. *American Economic Review*. 2022. Vol. 112, No. 4. P. 1091–1117. DOI: <https://doi.org/10.1257/aer.20200738>
7. Khorana S., Caram S., Rana N. Measuring public procurement transparency. *Government Information Quarterly*. 2024. Vol. 41, No. 3. P. 101952. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2024.101952>
8. Klymak M., Vlandas T. Governance in times of war: Evidence from Ukraine's public procurement. *PLOS ONE*. 2024. Vol. 19, No. 6. P. e0305344. DOI: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0305344>
9. Succar B. Building information modelling framework: A research and delivery foundation for industry stakeholders. *Automation in Construction*. 2009. Vol. 18, No. 3. P. 357–375. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.autcon.2008.10.003>
10. Naji K. K., Gunduz M. Digital transformation in construction: A systematic review. *IEEE Access*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2024.3365934>
11. Janssen M., van der Voort H. Agile and adaptive governance in crisis response: Lessons from the COVID-19 pandemic. *Government Information Quarterly*. 2020. Vol. 37, No. 1. P. 101476. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.giq.2019.101476>
12. OECD. Trust in Government. Paris : OECD Publishing, 2020. DOI: <https://doi.org/10.1787/1de9675e-en>
13. United Nations. E-Government Survey 2022: The Future of Digital Government. New York : United Nations, 2022. DOI: <https://doi.org/10.18356/9789210010179>
14. World Bank. GovTech Maturity Index: The State of Public Sector Digital Transformation. Washington, DC : World Bank, 2023. DOI: <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1997-9>
15. European Commission. Digital Economy and Society Index (DESI) Methodological Report. Brussels : European Commission, 2023. DOI: <https://doi.org/10.2759/392264>
16. Garafonova O., Zhosan H., Khudolei V., Tiukhtenko N., Tymkiv I., Riabets N. Strategic model and potential sources of financing for the post-war revitalization of agricultural enterprises in the de-occupied territories. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 2 (49). P. 207–218. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.49.2023.3983>

REFERENCES:

1. Mergel, I., Edelmann, N., & Haug, N. (2019). Defining digital transformation: Results from expert interviews. *Government Information Quarterly*, 36(4), 101385. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2019.06.002>
 2. Tangi, L., Janssen, M., Benedetti, M., & Noci, G. (2021). Digital government transformation: A systematic literature review and future research agenda. *International Journal of Information Management*, 58, 102356. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2021.102356>
 3. Luna-Reyes, L. F., & Gil-García, J. R. (2014). Digital government transformation. *Government Information Quarterly*, 31(4), 545–555. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2014.08.001>
 4. Bertot, J. C., Jaeger, P. T., & Grimes, J. M. (2010). Using ICTs to create a culture of transparency: E-government and social media as openness and anti-corruption tools for
-

societies. *Government Information Quarterly*, 27(3), 264–271. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2010.03.001>

5. Andersen, T. B. (2009). E-government as an anti-corruption strategy. *Information Economics and Policy*, 21(3), 201–210. <https://doi.org/10.1016/j.infoecopol.2008.11.003>

6. Bosio, E., Djankov, S., Glaeser, E., & Shleifer, A. (2022). Public procurement in law and practice. *American Economic Review*, 112(4), 1091–1117. <https://doi.org/10.1257/aer.20200738>

7. Khorana, S., Caram, S., & Rana, N. (2024). Measuring public procurement transparency. *Government Information Quarterly*, 41(3), 101952. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2024.101952>

8. Klymak, M., & Vlandas, T. (2024). Governance in times of war: Evidence from Ukraine's public procurement. *PLOS ONE*, 19(6), e0305344. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0305344>

9. Succar, B. (2009). Building information modelling framework: A research and delivery foundation for industry stakeholders. *Automation in Construction*, 18(3), 357–375. <https://doi.org/10.1016/j.autcon.2008.10.003>

10. Naji, K. K., & Gunduz, M. (2024). Digital transformation in construction: A systematic review. *IEEE Access*. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2024.3365934>

11. Janssen, M., & van der Voort, H. (2020). Agile and adaptive governance in crisis response: Lessons from the COVID-19 pandemic. *Government Information Quarterly*, 37(1), 101476. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2019.101476>

12. OECD. (2020). *Trust in Government*. Paris : OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/1de9675e-en>

13. United Nations. (2022). *E-Government Survey 2022: The Future of Digital Government*. New York : United Nations. <https://doi.org/10.18356/9789210010179>

14. World Bank. (2023). *GovTech Maturity Index: The State of Public Sector Digital Transformation*. Washington, DC : World Bank. <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1997-9>

15. European Commission. (2023). *Digital Economy and Society Index (DESI) Methodological Report*. Brussels : European Commission. <https://doi.org/10.2759/392264>

16. Garafonova, O., Zhosan, H., Khudolei, V., Tiukhtenko, N., Tymkiv, I., & Riabets, N. (2023). Strategic model and potential sources of financing for the post-war revitalization of agricultural enterprises in the de-occupied territories. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 2(49), 207–218. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.2.49.2023.3983>

Дата першого надходження статті до видання: 12.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 24.04.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

